

Polismyndigheten i Västerbottens län
Staben
Att: NN
901 09 UMEÅ

Tillsyn av personuppgiftsbehandlingen vid Polismyndigheten i Västerbottens län

Datainspektionen meddelar följande

BESLUT

1. Datainspektionen förelägger Polismyndigheten i Västerbottens län att i enlighet med 31 § personuppgiftslagen (1998:204) utarbeta lokala föreskrifter innehållande säkerhetsåtgärder avseende behandling av personuppgifter på mobila lagringsmedia och användning av mobil IT-utrustning och av privat IT-utrustning i tjänsten.
2. Datainspektionen förelägger Polismyndigheten i Västerbottens län att beträffande det råmaterial till KUT-info som sparas lokalt vid polismyndighetens kriminalunderrättelserotel, tillse att behandlingen sker i enlighet med 9 § personuppgiftslagen främst med avseende på punkterna g, h och i – att personuppgifterna är riktiga och att alla rimliga åtgärder vidtas för att rätta, blockera eller utplåna sådana personuppgifter som är felaktiga eller ofullständiga med hänsyn till ändamålen med behandlingen och att personuppgifterna inte ska bevaras under en längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med behandlingen.
3. Datainspektionen förelägger Polismyndigheten i Västerbottens län att tillse att myndighetens rutiner säkerställer att de behandlingar av personuppgifter som sker i särskilda undersökningar i kriminalunderrät-

telseverksamhet som bedrivs med stöd av polisdatalagen (1998:622) blir föremål för gallring inom ett år från det att beslutet om behandlingen av personuppgifterna fattades eller att myndigheten inom ett år från beslutet om behandlingen av personuppgifterna fattar beslut om att behandlingen ska fortgå med hänsyn till att det är av särskild betydelse för att den särskilda undersökningen ska kunna avslutas i enlighet med 16 § polisdatalagen.

4. Datainspektionen förelägger Polismyndigheten i Västerbottens län att senast den 30 april 2012 upphöra med behandlingen av personuppgifter i den särskilda undersökningen i kriminalunderrättelseverksamhet med dnr AAC-499-2633-09 som bedrivs med stöd av polisdatalagen (1998:622) eftersom det inte pågår någon aktiv behandling av undersökningen.
5. Datainspektionen förelägger Polismyndigheten i Västerbottens län att senast den 30 april 2012 upphöra med behandlingen av personuppgifter i den särskilda undersökning i kriminalunderrättelseverksamhet med dnr AAC-499-8184-11 som bedrivs med stöd av polisdatalagen (1998:622) och som avser transittrafik av yrkesfordon.
6. Datainspektionen förelägger Polismyndigheten i Västerbottens län att senast den 30 april 2012 upphöra med behandlingen i den särskilda undersökningen i kriminalunderrättelseverksamhet med dnr AAC-499-4149-10 som bedrivs med stöd av polisdatalagen (1998:622) och som avser vaneförbrytare i trafiken.
7. Datainspektionen förelägger Polismyndigheten i Västerbotten att senast den 15 maj 2012 inkomma till Datainspektionen med en redogörelse för de åtgärder som polismyndigheten har vidtagit eller avser att vidta med anledning av Datainspektionens beslut under punkterna 1-6.

SKÄL FÖR BESLUTET

Redogörelse för tillsynsärendet

I enlighet med beslutad tillsynsplan har Datainspektionen genomfört tillsyn av personuppgiftsbehandlingen vid Polismyndigheten i Västerbottens län (i det följande polismyndigheten). En inspektion med syftet att granska polismyndighetens personuppgiftsbehandling genomfördes den 24 november 2011.

Inom ramen för tillsynsärendet har personuppgiftsbehandlingen inom följande system/behandlingar granskats:

1. Rationell Anmälningsrutin (RAR)
2. Datoriserad utredningsrutin Tvångsmedel (DurTvå)
3. Polisens utredningsstöd (PUST)
4. Lokalt system för arbetsskador (LISA)
5. Intrapolis
6. KUT-info
7. Särskilda undersökningar i kriminalunderrättelseverksamhet

I samband med inspektionen har polismyndigheten redogjort för hur de arbetar i de utvalda systemen och alla system utom PUST har förevisats. Polismyndigheten har på Datainspektionens begäran framtagit drygt hundra ärenden utifrån vilka personuppgiftsbehandlingen i vissa delar har granskats närmare.

Över inspektionen har protokoll förts. Polismyndigheten har inkommit med synpunkter på protokollet.

Datainspektionens närmare överväganden

IT-säkerhet

Polismyndigheten saknar särskilda rutiner eller instruktioner för användning av mobila lagringsmedia och mobil IT-utrustning samt av privat IT-utrustning i tjänsten. Enligt 31 § PuL ska den personuppgiftsansvarige vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att skydda de personuppgifter som behandlas. När åtgärder vidtas ska bland annat beaktas vilka särskilda risker som finns med behandlingen och hur pass känsliga de behandlade personuppgifterna är. Den information polismyndigheten hanterar i den brottsbekämpande verksamheten är ofta integritetskänslig. Det finns betydande risker att uppgifterna sprids på ett icke avsiktligt sätt vid mobil hantering eller vid en sammanblandning med privat material. För att säkerhetsnivån ska anses tillräcklig krävs därför att det finns genomtänkta skriftliga instruktioner för denna hantering.

RAR, DurTvå och PUST

RAR (Rationell Anmälningsrutin) är polismyndighetens anmälningsregister och kriminaldiarium. DurTvå (Datoriserad utredningsrutin Tvångsmedel) är ett utredningsstöd som används för att bygga upp och färdigställa förundersök-

ningsprotokoll. I DurTvå registreras även reella och personella tvångsmedel. PUST kommer på sikt att ersätta RAR och DurTvå, men i dagsläget hanteras endast ärenden av enklare beskaffenhet i PUST. Samtliga dessa system är framtagna av Rikspolisstyrelsen (RPS) och de kan inte ändras av de enskilda polismyndigheterna.

Datainspektionen har gett polismyndigheten tillstånd till RAR med stöd av den numera upphävda datalagen (1973:289). I DurTvå och PUST behandlar polisen personuppgifter med stöd av polisdatalagen (1998:622) och personuppgiftslagen (1998:204). I och med ikraftträdandet av den nya polisdatalagen (2010:361) den 1 mars 2012, kommer såväl RAR, DurTvå som PUST att regleras av den nya lagen. Datainspektionens tillstånd för RAR upphör att gälla den 1 mars 2012.

Vid inspektionen kunde konstateras att polismyndigheten inte gallrar RAR eller DurTvå. Det innebär att polismyndigheten, i likhet med andra myndigheter inom polisen, inte tillämpar de gallringsföreskrifter som gällt för RAR (gallring vid utgången av det femte året efter registreringen) eller polisens egen gällande föreskrift i 6 § FAP 400-2, som stadgar att uppgifter i DurTvå ska utgå tre år efter registreringen. Genom RPS försorg pågår emellertid i samtliga polismyndigheter en avställning av ärenden i RAR och DurTvå som är äldre än fem år. Detta sker som ett led av polisens förberedelser inför ikraftträdandet av den nya polisdatalagen och som en följd av Datainspektionens beslut (dnr 670-2008 och 486-2009).

Polismyndigheten behandlar inte personuppgifter i avslutande ärenden i enlighet med 10 § och 11 § polisdatalagen (1998:622) och har inte heller fattat något särskilt beslut enligt 3 § polisdataförordningen (1999:81). Det innebär att den inskränkning i behandling av personuppgifter avseende någon gentemot vilken förundersökning har lagts ned på grund av bristande bevisning, åtal lagts ned eller frikännande dom meddelats, inte följs. Polismyndigheten uppger, i likhet med andra myndigheter inom polisen, att det för att behandla uppgifterna i enlighet med bestämmelserna krävs en återkoppling till de polisiära IT-systemen i den fortsatta brottmålsprocessen. En sådan koppling saknas, vilket innebär att polisen i praktiken saknar möjlighet att behandla personuppgifter i enlighet med gällande lagstiftning. Datainspektionen konstaterar att problemet funnits sedan polisdatalagens ikraftträdande 1 april 1999 och att det är mycket otillfredsställande att polisen inte åtgärdat problemet. Personuppgiftsbehandlingen inom polisen utgör i många delar bland den mest integritetskänsliga i samhället. Det är därför av väsentlig betydelse för skyddet av den personliga integriteten att de personuppgifter som behandlas i polisiära register görs icke sökbara i den operativa verksamheten när det inte längre finns ett lagligt stöd för att ha personuppgifterna sökbara. Eftersom polis-

myndigheterna i detta avseende är hänvisade till systemens funktion över-
sänds detta beslut även till RPS.

Sammanfattningsvis i denna del anser Datainspektionen att polismyndighe-
ten, utifrån de förutsättningar och begränsningar som finns i systemen, i hu-
vudsak behandlar personuppgifter på ett strukturerat och genomtänkt sätt.
Polismyndigheten har utvecklade rutiner för att tilldela och begränsa behö-
righeter. Polismyndigheten har även utbildat handläggarna vid myndigheten i
fråga om val av rätt nedläggningsgrund i ärenden så att före detta misstänkta
inte blir sökbara i för stor omfattning i RAR.

I samband med införandet av den nya polisdatalagen kommer de befintliga
systemen att i vissa delar omfattas av nya regler med en något annan utform-
ning än idag. Polismyndigheten ska i egenskap av personuppgiftsansvarig
ständigt säkerställa att personuppgifter behandlas på ett lagligt sätt. Det in-
nebär för polismyndigheten att de befintliga behandlingarna ska prövas mot
de nya reglerna så att en laglig behandling kan säkerställas.

Lokalt informationssystem för arbetsskador – LISA

LISA är ett informationssystem för arbetsskador. Datainspektionen fann inte
något att anmärka på vid granskningen av polismyndighetens personupp-
giftsbehandling i LISA. Datainspektionen vill ändå erinra om att eftersom det
är behandling av s.k. känsliga personuppgifter enligt 13 § personuppgiftslagen,
är det viktigt att polismyndigheten löpande prövar vilka befattningshavare
som för utförande av sina arbetsuppgifter behöver ha tillgång till uppgifterna i
LISA. Det är också viktigt att pröva hur behörigheten ska vara utformad, t.ex.
om läsbehörighet ska finnas på individnivå eller om det i vissa fall räcker med
statistikuppgifter.

Polisens intranät – Intrapolis

Datainspektionen anser att polismyndigheten har ett väl genomtänkt arbets-
sätt när det gäller hanteringen av personuppgifter på Intrapolis. Bland annat
har myndigheten rutiner för att inhämta samtycke från de registrerade och för
att tillse att känsliga personuppgifter inte behandlas. Datainspektionen på-
minner i detta sammanhang om bestämmelsen i 9 § punkten i) personupp-
giftslagen enligt vilken personuppgifter inte får behandlas under längre tid än
vad som är befogat med hänsyn till ändamålet med behandlingen.

KUT-info

Datainspektionen anser att det är bra att endast de som har behov av KUT-info har behörighet till systemet och att det är ett fåtal inom myndigheten som har behörighet att lägga ut information på KUT-info. Polismyndigheten behöver emellertid se över rutinerna för hur länge uppgifterna ska finnas kvar. Informationen i KUT-info är av naturliga skäl mycket skiftande både till innehåll och till kvalitet. Uppgifternas aktualitet är också ofta begränsad, vilket innebär att KUT-info av äldre datum ofta innehåller uppgifter som inte längre överensstämmer med rådande förhållanden. Det är därför av väsentlig betydelse för skyddet av den personliga integriteten att de personuppgifter som behandlas gallras eller görs icke sökbara så snart uppgifterna inte längre behövs och det gäller särskilt de underliggande dokumenten.

Särskilda undersökningar i kriminalunderrättelseverksamhet

I kriminalunderrättelseverksamhet kan personuppgifter behandlas i särskilda undersökningar enligt 3 § och 14 § polisdatalagen. En särskild undersökning innebär insamling, bearbetning och analys av uppgifter i syfte att ge underlag för beslut om förundersökning eller om särskilda åtgärder för att förebygga, förhindra eller upptäcka brott. Automatiserad behandling av personuppgifter får hanteras i en särskild undersökning om polismyndigheten beslutat om en sådan undersökning och det finns anledning att anta att allvarlig brottslighet har utövats eller kan komma att utövas, dvs. att det rör brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket är föreskrivet fängelse i två år eller däröver. Om uppgifterna avser en person som det inte finns någon misstanke mot så ska det särskilt anges. Enligt 16 § polisdatalagen ska personuppgifter i särskilda undersökningar gallras senast ett år efter det att behandlingen beslutats, men om det är av särskild betydelse för att en särskild undersökning ska kunna avslutas får uppgifterna behandlas under längre tid.

Datainspektionen anser att polismyndigheten, utifrån de förutsättningar som systemet ger, på ett bra sätt markerat de personer som inte är misstänkta.

Polismyndigheten har inte inom ett år från beslutet av respektive särskild undersökning prövat om uppgifterna ska gallras eller om uppgifterna har särskild betydelse för att kunna avsluta undersökningen och därför ska kvarstå.

Vid inspektionen granskades fyra särskilda undersökningar. Tre av dessa anser Datainspektionen inte uppfyller kraven för att få behandla personuppgifter i kriminalunderrättelseverksamhet.

En av de särskilda undersökningarna (dnr AAC-499-2633-09) bedrivs inte längre aktivt och något analysmaterial eller några sökbara personuppgifter finns inte kvar. Däremot finns det ett fåtal grunddokument med personuppgifter kvar i undersökningen. Datainspektionens bedömning avseende undersökningen är att det inte är möjligt att enbart samla in personuppgifter utan att bearbeta eller analysera dem. En särskild undersökning innehållande personuppgifter kan enligt Datainspektionen inte ligga vilande enligt 3 § och 14 § polisdatalagen. Om bearbetning och analys inte sker i undersökningen ska undersökningen således avslutas.

AAC-499-8184-11

Den särskilda undersökningen (dnr AAC-499-8184-11) avser särskild insats mot transittrafik av yrkesfordon. I undersökningen registreras uppgifter utan att det för det enskilda fallet krävs att det finns anledning att anta att det begåtts brott. Myndigheten har emellertid beskrivit ett antal brott som upptäckts genom den särskilda undersökningen.

Datainspektionen ifrågasätter inte att det bland de registrerade personuppgifterna kan finnas uppgifter som kan avse brottslig verksamhet och även allvarlig sådan. Det är emellertid inte tillräckligt för att uppfylla lagens krav. Enligt 14 § polisdatalagen får inga personuppgifter behandlas utan att det för den konkreta uppgiften, vid tiden för registreringen, finns anledning att anta att den har koppling till allvarlig brottslig verksamhet. Det är därför inte möjligt att samla in uppgifter om en stor mängd personer, utan inbördes sammanhang, för att det i framtiden kan visa sig att en del av dessa har begått allvarliga brott eller kan förhindras att begå allvarliga brott genom polisens särskilda åtgärder. Datainspektionen förelägger därför polismyndigheten att upphöra med denna behandling av personuppgifter.

AAC-499-4149-10

I polismyndighetens särskilda undersökning om vaneförbrytare i trafiken (dnr AAC-499-4149-10) har personer registrerats utan att det i de enskilda fallen kan påvisas att det finns anledning att anta att allvarlig brottslig verksamhet har utövats eller kan komma att utövas, såsom är föreskrivet i 14 § polisdatalagen.

Den nuvarande polisdatalagen kommer som tidigare nämnts, att ersättas av en ny polisdatalag (2010:361) den 1 mars 2012. I den nya polisdatalagen regleras motsvarigheten till dagens särskilda undersökningar huvudsakligen i 3 kap 2 § första punkten. Enligt den bestämmelsen krävs det inte att det är frågan om allvarlig brottslig verksamhet för att behandla personuppgifter i underrättelseverksamhet. Istället anges att personuppgifter får göras gemensamt tillgängliga om uppgifterna om den misstänkta verksamheten innefattar an-

tingen brott för vilket är föreskrivet fängelse i ett år eller däröver eller om den misstänkta brottsliga verksamheten sker systematiskt. Datainspektionen har inte prövat om denna särskilda undersökning eller delar av den kan uppfylla de krav som finns i den nya polisdatalagen.

Datainspektionen konstaterar emellertid att den särskilda undersökningen inte uppfyller de krav som finns i den nuvarande polisdatalagen att det ska finnas en konkret misstanke om allvarlig brottslig verksamhet. I övergångsbestämmelserna till den nya polisdatalagen anges i fjärde punkten att i fråga om behandling av personuppgifter i särskilda undersökningar som inletts innan den nya polisdatalagen trätt i kraft ska reglerna i 1998 års polisdatalag gälla fram till utgången av 2014. Datainspektionen förelägger därför polismyndigheten att upphöra med denna särskilda undersökning.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Göran Gräslund i närvaro av chefsjuristen Hans-Olof Lindblom, teamledaren Britt-Marie Wester, juristerna Nicklas Hjertonsson och Katarina Tullstedt (föredragande)

Göran Gräslund

Katarina Tullstedt

Bilaga

Tillägg avseende de särskilda undersökningarna, *sekretess*

Hur man överklagar

Om ni vill överklaga beslutet ska ni skriva till Datainspektionen. Ange i skrivelsen vilket beslut som överklagas och den ändring som ni begär. Överklagandet ska ha kommit in till Datainspektionen senast tre veckor från den dag beslutet meddelades för att kunna prövas. Datainspektionen sänder överklagandet vidare till Förvaltningsrätten i Stockholm för prövning om inspektionen inte själv ändrar beslutet på det sätt ni har begärt.

Kopia för kännedom (ej bilagan)

Rikspolisstyrelsen, Rättsavdelningen, Box 12256, 102 06 STOCKHOLM